

Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 7 listopada 2018 r. (wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Raad van State – Niderlandy) – Coöperatie Mobilisation for the Environment UA, Vereniging Leefmilieu / College van gedeputeerde staten van Limburg, College van gedeputeerde staten van Gelderland (C-293/17), Stichting Werkgroep Behoud de Peel / College van gedeputeerde staten van Noord-Brabant (C-294/17)

(Sprawy połączone C-293/17 i C-294/17) ⁽¹⁾

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 92/43/EWG – Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Specjalne obszary ochrony – Artykuł 6 – Odpowiednia ocena skutków planu lub przedsięwzięcia dla terenu – Krajowy program zwalczania depozycji azotu – Pojęcia „przedsięwzięcie” i „odpowiednia ocena” – Globalna ocena na etapie wcześniejszym indywidualnych zezwoleń udzielanych gospodarstwom rolnym powodującym depozycje

(2019/C 16/15)

Język postępowania: niderlandzki

Sąd odsyłający

Raad van State

Strony w postępowaniu głównym

Strona skarżąca: Coöperatie Mobilisation for the Environment UA, Vereniging Leefmilieu

Strona pozwana: College van gedeputeerde staten van Limburg, College van gedeputeerde staten van Gelderland

przy udziale: G. H. Wildenbeest, Maatschap Smeets, Maatschap Lintzen-Crooijmans, W. A. H. Corstjens (C-293/17)

oraz

Strona skarżąca: Stichting Werkgroep Behoud de Peel

Strona pozwana: College van gedeputeerde staten van Noord-Brabant

przy udziale: Maatschap Gebr. Lammers, Landbouwbedrijf Swinkels, Plumveehouderij Van Diepen VOF, Vermeerderingsbedrijf Engelen, Varkenshouderij Limburglaan BV, Madou Agro Varkens CV (C-294/17)

Sentencja

- 1) Artykuł 6 ust. 3 dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory należy interpretować w ten sposób, że działania wypasu bydła i nawożenia gruntów w pobliżu obszarów Natura 2000 można zakwalifikować jako „przedsięwzięcie” w rozumieniu tego przepisu, nawet jeśli działania te w zakresie, w jakim nie stanowią fizycznej interwencji w otoczeniu naturalnym, nie stanowią „przedsięwzięcia” w rozumieniu art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.
- 2) Artykuł 6 ust. 3 dyrektywy 92/43 należy interpretować w ten sposób, że regularnie powtarzające się działanie, takie jak nawożenie gruntów, które przed wejściem w życie tej dyrektywy było dozwolone na podstawie przepisów prawa krajowego, można uznać za jedno i to samo przedsięwzięcie w rozumieniu powyższego przepisu, zwolnione z nowego postępowania w przedmiocie udzielania zezwoleń, o ile stanowi ono jedną operację, posiadającą wspólny cel, charakteryzującą się ciągłością i identycznością w szczególności co do miejsc i warunków wykonywania. Jeśli na jednolite przedsięwzięcie udzielono pozwolenia, zanim dany teren został objęty systemem ochrony przewidzianym przez ten przepis, realizacja tego przedsięwzięcia jest mimo to objęta zakresem zastosowania art. 6 ust. 2 tej dyrektywy.

- 3) Artykuł 6 ust. 3 dyrektywy 92/43 należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się programowemu uregulowaniu krajowemu pozwalającemu właściwym organom na udzielanie pozwoleń na przedsięwzięcia na podstawie odpowiedniej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu tego przepisu, przeprowadzonej na etapie wcześniejszym i w której określona wielkość depozycji azotu została uznana za zgodną z założeniami ochrony wspomnianego uregulowania. Jest tak jednak wyłącznie, gdy – a zbadanie tego należy do sądu krajowego – pogłębiona i całościowa ocena rzetelności naukowej, z jaką została przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko, pozwala się upewnić, że z naukowego punktu widzenia nie ma racjonalnych wątpliwości co do braku szkodliwych skutków każdego planu lub przedsięwzięcia dla integralności danego terenu.
- 4) Artykuł 6 ust. 3 dyrektywy 92/43 należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się programowemu uregulowaniu krajowemu takiemu jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, wyłączającemu pewne przedsięwzięcia nieprzekraczające wartości progowej lub granicznej depozycji azotu z obowiązku uzyskania indywidualnego zatwierdzenia, jeżeli sąd krajowy ma pewność, że odpowiednia ocena oddziaływania na środowisko w rozumieniu tego przepisu, dokonana na etapie wcześniejszym, spełnia kryterium braku racjonalnych wątpliwości z naukowego punktu widzenia co do braku szkodliwych skutków tych planów lub przedsięwzięć dla integralności danych terenów.
- 5) Artykuł 6 ust. 3 dyrektywy 92/43 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się programowemu uregulowaniu krajowemu takiemu jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, które pozwala na przeprowadzanie pewnej kategorii przedsięwzięć, w niniejszym wypadku nawożenia gruntów oraz wypasu bydła, bez obowiązku uzyskania pozwolenia, a w konsekwencji bez przeprowadzenia indywidualnej oceny jej oddziaływania na środowisko na danych terenach, chyba że na podstawie obiektywnych okoliczności można ponad wszelką wątpliwość wykluczyć jakąkolwiek możliwość, że przedsięwzięcia te, oddzielnie lub wspólnie z innymi przedsięwzięciami, będą oddziaływać w znaczącym stopniu na dane tereny, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego.
- 6) Artykuł 6 ust. 3 dyrektywy 92/43 należy interpretować w ten sposób, że odpowiednia ocena oddziaływania na środowisko w rozumieniu tego przepisu nie może uwzględniać istnienia „środków ochronnych” w rozumieniu art. 6 ust. 1, „środków zapobiegawczych” w rozumieniu art. 6 ust. 2, środków podjętych specjalnie ze względu na realizację programu takiego jak ten rozpatrywany w postępowaniu głównym czy wreszcie tak zwanych środków autonomicznych niebędących częścią tego programu, jeśli oczekiwane korzyści z tych środków nie są pewne w momencie przeprowadzania tej oceny.
- 7) Artykuł 6 ust. 2 dyrektywy 92/43 należy interpretować w ten sposób, że środki ustanowione w uregulowaniu krajowym takim jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym i obejmujące czynności nadzoru oraz kontroli gospodarstw rolnych, których działania powodują depozycje azotu, jak również możliwość nakładania sankcji z zamknięciem gospodarstw włącznie, mają wystarczający charakter w celu realizacji wymogów powyższego przepisu.

⁽¹⁾ Dz.U. C 293 z 4.9.2017.

Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 14 listopada 2018 r. (wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Varhoven kasatsionen sad – Bułgaria) – Wiemer & Trachte GmbH w upadłości likwidacyjnej / Zhan Oved Tadzher

(Sprawa C-296/17) ⁽¹⁾

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Postępowanie upadłościowe – Rozporządzenie (WE) nr 1346/2000 – Artykuł 3 ust. 1 – Jurysdykcja międzynarodowa – Powództwo mające na celu zaskarżenie czynności prawnej upadłego – Jurysdykcja wyłączna sądów państwa członkowskiego, na którego terytorium wszczęto postępowanie upadłościowe

(2019/C 16/16)

Język postępowania: bułgarski

Sąd odsyłający

Varhoven kasatsionen sad